

Hajduk, Czesław

Kształtowanie się absencji chorobowej pracowników fizycznych PBP "Petrobudowa"

Notatki Płockie 14/5-54, 34-37

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dujących z Płockiem wsi chętniej udadzą się po zakupy do Płocka, niż do swego powiatowego miasta

Strefa podmiejska powinna być zatem traktowana w projektach w sposób jednolity i opracowywana przez jeden zespół, gdyż jedynie w tym wypadku można uzyskać prawidłowe rozwiązanie planu, które będą stanowiły podstawę odpowiedniej polityki realizacyjnej.

Sprawa realizacji, a co za tym idzie sprawa jednolitego zarządzania jest w świetle obowiązujących obecnie przepisów najtrudniejszym zagadnieniem.

Rozporządzamy bogatym doświadczeniem m. in. z Warszawskiego Zespołu Miejskiego. Strefa Podmiejska Warszawy, na której zamieszkuje 1/3 ogólnej liczby ludności zespołu miejskiego, z której dojeżdża do pracy w Warszawie 1/5 ogółu zatrudnionych w stolicy jest obszarem bardzo zaniedbanym. Występują tu wielkie braki w dziedzinie najbardziej podstawowych urządzeń socjalnych i bytowych, oraz wyposażenia technicznego mieszkań.

Wydatki na te cele nie mieszczą się w skromnych funduszach województwa, które z pewną rezerwą patrzy na „obcych” pracowników. Stolica natomiast, do której kas wpływa podatek od wynagrodzeń 140 tys. zamiejscowych pracowników — ma dość kłopotów z zagospodarowaniem własnych, przejętych w 1951 roku terenów. Istniejące przepisy utrudniają realizację inwestycji na terenie innego powiatu i woje-

wództwa. Skutkiem tego strefa podmiejska staje się „ziemią niczyją”, a jej mieszkańcy są obywatelami drugiej kategorii.

Były różne propozycje sposobu uzdrowienia takiego stanu rzeczy i szły przeważnie w kierunku wprowadzenia jednolitego zarządzania, jak np. projekt utworzenia województwa stołecznego dla całego obszaru Warszawskiego Zespołu Miejskiego. Sytuacja jest trudna i skomplikowana, wobec znacznego zaawansowania procesów urbanizacyjnych i konieczności odrobienia narastających w ciągu kilku dziesiątków lat — zaległości

Należy o tym pamiętać, gdy strefa podmiejska Płocka jest jeszcze w stadium narodzin. Za lat kilkanaście, gdy Płock będzie stutysięcznym miastem podregionalnym, będzie już za późno. Teraz wszystko jest jeszcze do zrobienia, wszystkie błędy możliwe do uniknięcia.

Studia i projekt zagospodarowania zespołu miejskiego, a w nim strefy podmiejskiej są sprawą niezmiernie ważną i pilną. Niemniej ważne jest znalezienie sposobu sprawnej realizacji tego projektu. W pierwszym rzędzie należy wyzyskać wszelkie możliwości porozumienia i koordynacji działania wszystkich zainteresowanych władz. Może wytworzą się nowe formy współpracy, które będą stanowiły podstawę do wytworzenia nowych, oryginalnych form prawno-administracyjnych. Byłby to eksperyment płocki o znaczeniu ogólnokrajowym — eksperyment potrzebny i pożądanym.

CZESŁAW HAJDUK

Kształtowanie się absencji chorobowej pracowników fizycznych PBP „Petrobudowa“

Treścią niniejszej pracy jest analiza absencji chorobowej w zależności od tego, czy pracownicy są zamieszkali w miejscowości zatrudnienia, czy poza tą miejscowością.

Przedmiotem badania byli pracownicy fizyczni Zakładów PBP „Petrobudowa” działających na terenie miasta Płocka. Badanie więc nie obejmowało pracowników zakładu PPB „Petrobudowa” działającego we Włocławku oraz pracowników zakładów PBP „Petrobudowa” działających na terenie MZRiP. Ponadto nie obejmowało junaków OHP uczących się i pracujących w różnych zakładach PBP „Petrobudowa”.

Do niniejszej pracy wykorzystano wtórny materiał statystyczny, a mianowicie:

historie chorób z 1967 r. znajdujące się w kartotece I Rejonu Obwodowej Przychodni Przemysłowej w Płocku;

historię chorób z 1967 r. znajdującej się w kartotece Centralnego Ambulatorium Przychodni Przemysłowej w Płocku;

listy pracowników z 1967 r. przekazane służbie zdrowia I Rejonu Obwodowej Przychodni Przemysłowej w Płocku przez podległe jej zakłady PBP „Petrobudowa”.

W historiach chorób znajdujących się w kartotece I Rejonu OPP w Płocku są odnotowane dni niezdolności do pracy orzeczone przez lekarzy I rejonu, dni niezdolności do pracy orzeczone przez zakłady lecznictwa otwartego dla ogółu ludności, dni niezdolności do pracy orzeczone przez zakłady lecznictwa zamkniętego oraz dni niezdolności do pracy orzeczone przez lekarza kierownika Obwodowej Przychodni Przemysłowej w Płocku i przez komisje lekarskie powołane w w/w Przychodni.

W historiach chorób znajdujących się w kartotece ambulatorium centralnego Obwodowej

Przychodni Przemysłowej w Płocku są odnotowane dni niezdolności do pracy orzeczone przez lekarzy gabinetów specjalistycznych wchodzących w skład w/w Przychodni.

W listach pracowników z 1967 r. przekazanych służbie zdrowia I rejonu OPP w Płocku przez podległe jej zakłady PBP „Petrobudowa” są podane imiona i nazwiska pracowników tych zakładów oraz ich adresy.

ZBIERANIE I OPRACOWYWANIE MATERIAŁÓW

Zbieranie i opracowywanie materiałów polegało na:

wynotowaniu z historii chorób dni niezdolności do pracy orzeczonych przez poszczególne placówki służby zdrowia;

sklasyfikowaniu dni orzeczonej niezdolności do pracy w zależności od miejsca zatrudnienia pracowników uzyskujących orzeczenie o niezdolności do pracy;

zliczeniu poszczególnych klas;

zliczeniu z list nadesłanych przez zakłady pracy liczby pracowników oddzielnie zamieszkałych w miejscu zatrudnienia (w Płocku) i oddzielnie zamieszkałych poza miejscem zatrudnienia;

sklasyfikowaniu pracowników w/g odległości zamieszkania od miejsca pracy;

sklasyfikowaniu pracowników w/g zawodów; zliczeniu poszczególnych klas;

porównaniu odpowiednich klas.

Przy zbieraniu materiałów nie wynotowywano absencji spowodu porodów i opieki nad chorymi członkami rodzin.

WYNIKI ZBIERANEGO MATERIAŁU

Wyniki zebranego materiału po jego sklasyfikowaniu i podsumowaniu przedstawiają się następująco:

poradnia przemysłowa stanowiąca I rejon OPP w Płocku (właściwy zakład przemysłowej służby zdrowia) w 1967 r. orzekła o niezdolności do pracy na łączną ilość dni — 2.044; z tego 1.122 dni przypada na pracowników zamieszkałych poza miejscowością zatrudnienia, a 922 dni na pracowników zamieszkałych w miejscowości zatrudnienia;

inne poradnie OPP w Płocku w 1967 r. orzekły o niezdolności do pracy na łączną ilość dni — 4.320; z tego 2.944 dni przypada na pracowników zamieszkałych poza miejscowością zatrudnienia, a 1.376 na pracowników zamieszkałych w miejscowości zatrudnienia;

zakłady lecznictwa otwartego dla ogółu ludności w 1967 r. orzekły o niezdolności do pracy na łączną ilość dni — 2.236; z tego 1.654 dni przypada na pracowników zamieszkałych poza miejscowością zatrudnienia, a 582 dni na pracowników zamieszkałych w miejscowości zatrudnienia;

zakłady lecznictwa zamkniętego orzekły o niezdolności do pracy na łączną ilość dni — 1.820; z tego 913 dni przypada na pracowników zamieszkałych poza miejscowością zatrudnienia, a 907 na pracowników zamieszkałych w miejscowości zatrudnienia;

ogólna liczba pracowników zatrudnionych w zakładach PPB „Petrobudowa” działających na terenie miasta Płocka w 1967 r. wynosiła 809 osób, w tym liczba pracowników zamieszkałych poza miejscowością zatrudnienia wynosiła 493, a liczba pracowników zamieszkałych w miejscowości zatrudnienia 316.

ANALIZA

Absencja chorobowa pracowników fizycznych w zakładach PBP „Petrobudowa” wynosiła 10.420 dni, z tego 6.633 dni przypada na pracowników zamieszkałych poza miejscowością zatrudnienia, a 3.787 na pracowników zamieszkałych w miejscowości zatrudnienia. W przeliczeniu na procenty okazuje się, że absencja chorobowa pracowników zamieszkałych poza miejscowością zatrudnienia stanowi około 64,6%, a pracowników zamieszkałych w miejscowości zatrudnienia około 35,4% ogólnej liczby niezdolności do pracy, podczas gdy pracownicy zamieszkali poza miejscowością zatrudnienia stanowią około 61%, a pracownicy zamieszkali w miejscowości zatrudnienia około 39%. Inymi słowy 61% pracowników zamieszkałych poza miejscowością zatrudnienia uzyskało 64,6%, a 39% pracowników zamieszkałych w miejscowości zatrudnienia uzyskało tylko 35,4% z ogólnej liczby dni orzeczonej o niezdolności do pracy.

Zależność absencji chorobowej od odległości miejsca zamieszkania i od miejsca zatrudnienia szczegółowiej przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1

Odległość miejsca zamieszkania od miejsca zatrudnienia	Liczba pracowników	Odsetek pracowników	Liczba dni niezdolności do pracy	Odsetek dni niezdolności do pracy
0— 5 km	30	6%	332	5%
6—10 „	99	20%	1194	18%
11—15 „	59	12%	663	10%
16—20 „	64	13%	796	12%
21—25 „	74	15%	995	15%
26—30 „	67	14%	995	15%
31—35 „	35	7%	530	8%
36—40 „	35	7%	531	8%
ponad 40 „	30	6%	597	9%

W tabeli nr 1 ujawnia się dość wyraźnie wzrost absencji chorobowej w miarę wzrastania odległości miejsca zamieszkania od miejsca zatrudnienia.

Ażeby otrzymać pełniejszy obraz badanego zjawiska należy jeszcze porównać strukturę wiekową i zawodową pracowników zamieszkających w Płocku i poza Płockiem.

Strukturę wiekową obu grup pracowników przedstawia tabela.

Tabela nr 2

Wiek pracowników	Liczba pracowników		Odsetek pracowników	
	z Płocka	spoza Płocka	z Płocka	spoza Płocka
od 18—25 lat	56	163	18 ⁰ / ₀	33 ⁰ / ₀
od 26—35 „	87	108	28 ⁰ / ₀	22 ⁰ / ₀
od 36—45 „	92	148	29 ⁰ / ₀	30 ⁰ / ₀
od 46—55 „	57	39	18 ⁰ / ₀	8 ⁰ / ₀
od 56—65 „	20	30	6 ⁰ / ₀	6 ⁰ / ₀
ponad 65 „	4	5	1 ⁰ / ₀	1 ⁰ / ₀

Tabela nr 3

Grupy zawodowe	Pracownicy zamieszkali poza miejscowością zatrudnienia			Pracownicy zamieszkali w miejscowości zatrudnienia		
	Liczba pracowników	Liczba dni niezdolności do pracy przypadająca na poszczególne grupy	Liczba dni przypadająca na 1-ego prac.	Liczba pracowników	Liczba dni niezdolności do pracy przypadająca na poszczególne grupy	Liczba dni przypadająca na 1-ego prac.
Spawacze	2	20	10	10	145	14,5
Cieśle	34	442	13	23	237	10,3
Murarze	100	1279	12,7	110	1381	12,5
Betoniarze	63	750	11,9	50	618	12,1
Blacharze-Dek.	—	—	—	8	82	10,2
Operatorzy	6	90	15	10	98	9,8
Elektrycy	5	68	13,6	19	93	11,3
Malarze	7	95	13,6	9	214	10,3
Robotnicy	256	3559	15,5	60	712	11,9
Posadzkarze	4	48	12	4	36	9
Dozorcy	11	166	15,1	5	85	17
Inne zawody	4	86	21,5	8	96	12

Z tabeli nr 2 wynika, że przeciętny wiek pracowników zamieszkających poza Płockiem jest niższy niż pracowników zamieszkających w Płocku. Ten fakt potwierdza wniosek, że absencja chorobowa wzrasta ze wzrostem odległości miejsca zamieszkania od miejsca zatrudnienia.

Strukturę zawodową pracowników PBP „Petrobudowa” oraz wielkość absencji chorobowej przypadającą na 1-go pracownika w poszczególnych grupach zawodowych przedstawia tabela nr 3. W tej tabeli rzuca się w oczy stosunkowo duża absencja chorobowa dozorców. Jest to zrozumiałe, gdyż dozorcami są przeważnie ludzie w wieku emerytalnym lub ludzie cierpiący na jakieś przewlekłe choroby. Duża absencja chorobowa grupy zawodowej określona jako inne zawody nie zezwała na wyciągnięcie wniosków ze względu na małą liczebność tej grupy.

OCENA WŁASNA

Praca niniejsza nie jest pozbawiona błędów. Wynikają one stąd, że fluktuacja załogi PBP „Petrobudowa” w 1967 r. podobnie jak i w innych latach była bardzo duża, a w związku z tym

ustalenie rzeczywistej liczby pracowników jest niezmiernie trudne. W pracy niniejszej przyjęto średnią roczną liczbę pracowników na podstawie listy pracowników z sierpnia 1967 r. i z grudnia 1967 r. W sierpniu liczba pracowników PBP „Petrobudowa” była najwyższa a w grudniu najniższa. Jednak średnia liczba nie może być utożsamiana z rzeczywistą liczbą. Mimo tego błędu ogólny wniosek pracy wydaje się być słuszny.

UWAGI O PRZYCZYNACH WIĘKSZEJ ABSENCJI CHOROBOWEJ PRACOWNIKÓW ZAMIESZKAŁYCH POZA MIEJSCEM ZATRUDNIENIA

Opierając się na własnych spostrzeżeniach sędzę, że przyczyną większej absencji chorobowej pracowników zamieszkających poza miejscowością zatrudnienia, niż pracowników zamieszkających w miejscowości zatrudnienia są następujące czynniki:

1. pracownicy zatrudnieni poza miejscem zamieszkania w ogromnej większości pochodzą ze wsi. Warunki sanitarne w ich mieszkaniach są zwykle gorsze niż pracowników pochodzących

z miasta, a przez to i ich stan zdrowotny jest gorszy;

2. niektórzy pracownicy zamieszkali na wsi posiadają własne gospodarstwa rolne. Po powrocie z zakładu pracy pracują nadal na własnych gospodarstwach, a przez to są bardziej przemęczeni, niż ich koledzy z miasta. Przemęczony pracownik łatwiej ulega wypadkowi i zachorowaniu;

3. pracownicy dojeżdżający do pracy własnymi środkami lokomocji np. rowerami lub motocyklami mają znacznie większą szansę ulec wypadkowi drogowemu niż pracownicy dojeżdżający;

4. Państwowa Komunikacja Drogowa jest mało sprawna. Robotnicy często muszą stojąc

na dworze czekać na odpowiadający im środek lokomocji. Czekając na dworze, jeżeli warunki atmosferyczne są niesprzyjające, łatwo przeziebiają się;

5. długotrwałe wyczekiwanie na środek lokomocji w niesprzyjających warunkach atmosferycznych często staje się „okazją” do pójścia na wódkę. Alkoholizm sprzyja wypadkowości i zachorowalności;

6. pracownicy zamieszkali poza miejscem zatrudnienia częściej korzystają z pomocy lekarzy nie znających środowiska pracy chorego i dlatego czasokres niezdolności do pracy orzekanej przez nich jest zwykle dłuższy, niż czasokres niezdolności do pracy orzekany przez lekarzy przemysłowych.

TADEUSZ KURPIEWSKI

Władysław Figielski — znany i nieznany

Płock wydał wielu wybitnych działaczy postępowych i rewolucyjnych. Niektórzy z nich są dobrze znani w Płocku. Na wielu gmachach płockich wmurowane są tablice uświetniające pamięć o nich, ich nazwiska patronują dzisiaj płockim szkołom, placom, ulicom...

Julian Leszczyński-Leński, Mirosław Zdziarski, Julian Wieczorek, Zygmunt Wolski, Eugeniusz Przybyszewski, Władysław Henryk Jakubowski to nie tylko rewolucyjni działacze Płocka, to również wybitni działacze rewolucyjnego ruchu robotniczego Polski, wnoszący do niego żarliwość i proletariacką pasję służenia masom pracujących w walce o socjalizm. Nie brak wśród nich działaczy, którzy rozumiejąc konieczność współdziałania z rewolucyjnym ruchem robotniczym Rosji współpracowali z rosyjskimi rewolucjonistami i współtworzyli zręby władzy radzieckiej w Rosji w pamiętnych dniach Wielkiego Października. Do tych ostatnich należy Płoczanin, uczeń profesora Poincaré, wybitnie utalentowany matematyk, pierwszy premier Turkiestanu — Władysław Figielski.

Poniższy szkic o tej pięknej i szlachetnej postaci Polaka-rewolucjonisty jest próbą ukazania drogi wielkiego Płoczanina, która powiodła go z Płocka przez Kraków, Paryż do Samarkandy i Taszkientu, gdzie oddał swe życie w obronie pierwszego na świecie państwa proletariackiego.

*

Urodził się 6 czerwca 1889 roku w Soczewce pow. Gostynin, nieopodal Płocka jako syn oficjalisty papierni w Soczewce — Damiana i Józefy. Patriotyczna atmosfera cechowała dom Figielskich, w którym wychowuje się młody Władysław. Jak stwierdza siostra Władysława

Figielskiego — Maria Idźkiewiczowa, szczególnie wpływ na przyszłą rewolucyjną postawę brata miały żywe i pielęgnowane w rodzinie tradycje walki Polaków z carskim ciemiężcą

Pomnik 14 komisarzy, a wśród nich Władysława Figielskiego w Taszkencie.